

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет культури і мистецтв

Кафедра музичного мистецтва

**ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВЕ МИСТЕЦТВО НА ХЕРСОНЩИНІ В
УМОВАХ СУЧАСНОСТІ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”

Виконав: студент

Спеціальності 025 Музичне мистецтво

Освітньо-професійної (наукової) програми
Музичне мистецтво

Чурілов Артур Володимирович

Керівник доцент, кандидат
мистецтвознавства Корнішева Т.Л.

Рецензент професор, доктор педагогічних
наук Яцула Т.В.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Джаз як явище музичного мистецтва	6
1.1. Витоки джазу.....	6
1.2. Розвиток та формування естрадно-джазового мистецтва (загальний огляд).....	12
1.3. Жанрово-стильові особливості естрадно-джазової культури.....	16
РОЗДІЛ 2. Формування культурно-історичного простору на Херсонщині.....	24
2.1. Історія розвитку професійного музичного мистецтва на Херсонщині.....	24
2.2. Трансформація музичної культури на Херсонщині в часи незалежності.....	28
РОЗДІЛ 3. Формування та розвиток естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині.....	32
3.1. Становлення естрадно-джазової культури на Херсонщині.....	32
3.2. Видатні джазові музиканти та колективи Херсонщини.....	35
3.3. Перспективи розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині на початку ХХІ ст.....	40
ВИСНОВКИ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	48
ДОДАТКИ	
Додаток А.....	54
Додаток Б.....	56
Додаток В.....	57
Додаток Г.....	60
Додаток Д.....	62

ВСТУП

Актуальність теми. Музичне мистецтво естради – поняття багатовекторне. В культурно-мистецькому житті країни воно посідає важливе місце, будучи демократичним мистецтвом і маючи певний соціальний вплив. Тому питання розвитку музичного мистецтва естради завжди цікавило дослідників з різних точок зору – як масове мистецтво, як елітарна культура, як елемент шоу-бізнесу, з точки зору жанрової різноманітності, стильових напрямків тощо. Це роботи І.Богданова, Б.Вітвицької, В.Конена, Ю.Дмитрієва, Д.Золотницького, Г.Скороходова, Л.Тихвінської та інших.

Питання розвитку музичного мистецтва естради в Україні активно почало цікавити дослідників з 90-х років ХХ століття, з часів проголошення незалежності нашої країни. В цей період значно поживався процес розвитку цієї галузі мистецтва в результаті виникнення численних нових конкурсів, джазових фестивалів тощо.

Однак, в більшості статей, досліджень йдеться переважно про розвиток джазового мистецтва в так званих «містах-лідерах» - Києві, Одесі, Львові. Інші міста залишаються, на жаль, поза увагою, в тому числі і Херсонщина, яка має свої давні славетні традиції.

Це свідчить про актуальність і важливість розроблення теми даної магістерської роботи **«Естрадно-джазове мистецтво на Херсонщині в умовах сучасності»** та обумовлює суттєвість завдань, що вирішуються в даній роботі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Тема даної роботи відповідає науковим програмам, планам, темам і науково-тематичному профілю кафедри музичного мистецтва «Акмеологічний підхід до фахової підготовки викладачів музичного мистецтва» (державний реєстраційний номер 011U005615).

Метою дослідження є розгляд історичного шляху розвитку музичного мистецтва естради на Херсонщині в ХХ – поч. ХХІ ст. та виявлення жанрово-стильової регіональної специфіки.

Завдання дослідження. Відповідно до мети визначаються завдання дослідження.

- 1) Розглянути естрадно-джазове мистецтво як культурний феномен;
- 2) Визначити жанрово-стильові особливості естрадно-джазового мистецтва;
- 3) Визначити етапи формування та процес становлення естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині;
- 4) Розглянути діяльність провідних колективів і окремих естрадно-джазових виконавців нашого регіону;
- 5) Обґрунтувати процес введення музичного мистецтва естради у сферу професійної мистецької освіти;
- 6) Окреслити перспективи розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині на початку ХХІ ст..

Об'єкт – процес становлення та розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині.

Предмет – естрадно-джазове виконавство як культурно-мистецький феномен.

Методи дослідження. Основними методами, застосованими у даній роботі є: компаративний метод – при вивченні літератури з питань історії розвитку естрадно-джазового мистецтва як культурного феномену; комплексний метод – у системному теоретико-виконавському осмисленні предмету дослідження, краснавчий метод – у вивченні питань розвитку музичного мистецтва естради на Херсонщині. Вибір таких методів сконцентрований в роботі на цілісному концептуальному підході до проблеми дослідження і спрямований на висвітлення перспектив подальшого розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вперше розглянуто процес становлення естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині у зв'язку з загальним процесом його розвитку в Україні; висвітлено діяльність провідних естрадно-джазових колективів та виконавців нашого регіону, визначено перспективи подальшого розвитку музичного мистецтва естради на Херсонщині.

Практичне значення: зібрані і теоретично обґрунтовані матеріали щодо розвитку естрадно-джазового мистецтва можуть бути використані для подальшого дослідження даної теми та окреслення перспектив розвитку музичного мистецтва естради на Херсонщині; тези дослідження можуть бути використані студентами, педагогами при вивченні питань виконавського естрадно-джазового мистецтва.

Апробація результатів роботи. Магістерська робота обговорювалася на засіданнях кафедри музичного мистецтва факультету «Культури і мистецтв» Херсонського державного університету.

Публікації: основні ідеї та положення були викладені в доповідях на методичних конференціях, серед яких:

- XI Усеукраїнська (із міжнародною участю) науково-практична конференція «Актуальні проблеми мистецької освіти в системі вищої школи» (Херсон, 2020 р.).

Провідні положення та висновки було відбито у одноосібних публікаціях:

- Чурілов А. Музичне мистецтво естради на Херсонщині, витоки та сучасність /Альманах Магістерські студії. Вип. XX, Херсон: ХДУ, 2020.

Структура дослідження. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і п'яти додатків. Загальний обсяг роботи складає 62 сторінки, з них 47 сторінок основного тексту. Список використаних джерел складає 67 позицій.

РОЗДІЛ 1

ДЖАЗ ЯК ЯВИЩЕ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

1.1. Витоки джазу.

Визначення витоків джазу доречно почати з висловлювання одного з відомих дослідників цього феномену Маршалла Стернса: «Перш за все, де б ви не почули джаз, його завжди легше впізнати, ніж описати словами. Але в самому першому наближенні ми можемо визначити джаз як напівімпровізаційну музику, що виникла в результаті 300-річного змішування на північноамериканській землі двох великих музичних традицій – західноєвропейської та західноафриканської, тобто фактичного злиття білої та чорної культур. І хоча в музичному відношенні переважне значення тут відіграла європейська традиція, але ті ритмічні якості, які зробили джаз такою характерною, незвичайною музикою, що легко розпізнається, безумовно ведуть своє походження з Африки. Тому головними складовими цієї музики є європейська гармонія, євро-африканська мелодія і африканський ритм» [27, с.34]. Тобто, як ми бачимо, дослідник визначає джаз як інтеграційне мистецтво. І тут же, в своєму ж дослідженні, М.Стернс окреслює конкретні джерела, які в джазі синтезувалися [27, с.21-22] Це:

- Африканські ритми;
- Робітничі пісні (work songs, field hollers);
- Негритянські релігійні пісні (spirituals);
- Негритянські світські пісні (blues);
- Американська народна музика минулих століть;
- Музика менестрелів та вуличних духових оркестрів.

Розглянемо докладніше кожен елемент.

Африканський ритм, який дослідник визначає першим, є своєрідним ритуальним ритмом, так званим «хором барабанів», який відрізнявся складними поліритмічними нашаруваннями. Це звичайно був ще далеко не джаз, тільки ритм, який мав прикладне значення. Африканці, яких як рабів завезли до Нового Світу, намагалися зберегти в новій обстановці свої традиції, передаючи з покоління в покоління обряди у супроводі певних магічних ритмів.

Робітничі пісні також мали прикладне значення, вони допомагали робітникам під час роботи координувати свої рухи, зусилля. Співалися під час роботи на бавовняних плантаціях, при розвантажувальних роботах в порту, на лісорубних роботах, при вкладанні залізниць тощо. Робітничі пісні мали типову діалогову структуру, де лідер заспівував першу строфу, а інші – давали відповідь. Метою робітничих пісень було створення певного гарного настрою для роботи або найчастіше ритм був пов'язаний з характером самої роботи. Наприклад, пісня «Sold off to Georgy» - типова робітнича, пристосована до ритму греблі. Вона була записана Джеймсом Хангерфордом в 1832 році:

Solo: Farewell, fellow servants

Chorus: Oho, oho

Solo: I'm gwine way to leabe you

Chorus: Oho, oho

Solo: I'm sold off to Georgy

Chorus: Oho, oho

Solo: I'm sold off to Georgy

Chorus: Oho, oho

Соло: Прощавайте друзі по неволі

Хор: Охо, охо

Соло: Я скоро розлучуся з вами

Хор: Охо, охо

Соло: Я скоро залишу рідний край

Хор: Охо, охо

Соло: Я проданий у Джорджію!

Хор: Охо, охо

Соло: Я проданий у Джорджію!

Хор: Охо, охо

Особливе місце в становленні джазу мали спірічуелси – негритянські релігійні пісні. Спочатку вони будувалися також за принципом «питання – відповідь» і текст їх був пов’язаний з певним біблейським сюжетом або з епізодом з життя чорношкірих рабів [6]. Мелодії спірічуелсів є дуже своєрідними з точки зору ладу. Використовується широко пентатоніка, гексахордові лади, та ладова перемінність, де перемінюються між собою мажорна та мінорна терції. Ритміка в спірічуелсах переважно синкопована, що стане в подальшому характерною ознакою джазу. Виконувались спірічуелси переважно хором а саррелла у вигляді колективної імпровізації, де мелодія варіювалася при кожному новому проведенні:

Swing Low Sweet Chariot

African American Spiritual

A

Swing low, sweet cha - ri - ot, — Co - min' for to car - ry me

4 *Fine*
home. Swing. low, sweet cha - ri - ot, — Co - min' for to car - ry me home. I

9 **B**
looked o - ver Jor - dan and what did I see, — Co - min' for to car - ry me home. A

13 *D.C. al Fine*
band of an - gels co - min'af - ter me. — Co - min' for to car - ry me home.

Рис.1.1.1

Спірічуелси раніше і на сьогоднішній день дуже широко використовуються джазовими музикантами в якості тем для імпровізацій. Серед найбільш відомих «Swing Low, Sweet Chariot», «Go Down, Moses», «Nobody Knows The Trouble I've Seen» та «Down By The Riverside», а тема спірічуелсу «When The Saints Go Marching In» є свого роду гімном традиційного джазу.

When The Saints Go Marching In

1. O when the saints go march-ing in, O when the
 2. O when the sun re-fused to shine, O when the
 3. O when they crown him Lord of all, O when they

saints go march - ing in,
 sun re - fused to shine. O Lord, I want to be in that
 crown him Lord of all,

num-ber when the saints go march - ing in.
 when the sun re - fused to shine.
 when they crown him Lord of all.

The image shows a musical score for a three-part setting of the hymn "O when the saints go march-ing in". It consists of three systems of music, each with a vocal line (treble clef) and a bass line (bass clef). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 4/4. The lyrics are arranged in three parts, with the first part starting with "1. O when the saints go march-ing in, O when the", the second part with "2. O when the sun re-fused to shine, O when the", and the third part with "3. O when they crown him Lord of all, O when they". The second system includes the lyrics "saints go march - ing in, sun re - fused to shine. O Lord, I want to be in that crown him Lord of all," and the third system includes "num-ber when the saints go march - ing in. when the sun re - fused to shine. when they crown him Lord of all."

Рис. 1.1.2

Та спірчуелси були не єдиним жанром релігійної музики американських негрів. Взагалі жанрових різновидів було багато. Поряд зі спірчуелсами широко співіснували:

- ринг-шаут (ring shout) – можна сказати це колективна молитва, яка супроводжується спільним танцем. В кульмінації ритуалу досягається велике емоційне напруження. Учасники майже кричать. В музичному відношенні для ринг-шаута характерна поліритмія, акцентування слабкої долі, тобто синкопування та запитально-відповідальна форма;

- джюбили сонгс (jubilee songs) – своєрідні пісні панегиричного характеру з короткою, ритмічно пружною мелодикою;
- сонг-сермон (song-sermon) – пісні-проповіді.

Прийнято вважати, що із спірічуелсу народився і блюз – світська пісня негрів. Блюзи за змістом були завжди сумними. На відміну від спіпичуелсів виконувалися сольоно [6].

Та найбільш суттєвою своєрідністю відрізняється мелодія блюзу. Вона будувалася на звукорядах негритянської народної музики. Визначальне значення в них мали офф-пітч-тони, які здобули назву blue notes «блюзові тони» [26, с.51]. Це свого роду лабільні тони, які винайшов Кребіл і які прийшли безпосередньо з африканської музики.

Структурна схема архаїчного блюзу проста – це дванадцятитактовий період, що складається з трьох чотиритактових речень.

Характерною особливістю блюзової гармонії є наявність доміантаної якості на четвертому ступені ладу у другому, п'ятому та шостому тактах. У всі часи відчувалася постійна тенденція до ускладнення блюзової гармонії. Для розширення можливості імпровізації у блюз вводилися нові гармонії:

Архаїчний	¹ I ⁶	² ♯	³ I ⁶	⁴ I ^x	⁵ IV ^x	⁶ ♯	⁷ I ⁶	⁸ ♯	⁹ V ^x	¹⁰ ♯	¹¹ I ⁶	¹² V ^x
Класичний	¹ I ⁶	² IV ^x	³ I ⁶	⁴ I ^x	⁵ IV ^x	⁶ ♯	⁷ I ⁶	⁸ ♯	⁹ V ^x	¹⁰ IV ^x	¹¹ I ⁶	¹² V ^x
Сучасний	¹ I ^x	² VII [♭] III ^x		³ VI ^m	⁴ V ^m I ^x	⁵ IV ^x	⁶ IV ^m ^b VII ^x		⁷ III ^m	⁸ ^b III ^m ^b VI ^x		
	⁹ II ^m	¹⁰ V ^x IV ^x		¹¹ III ^x VI ^x		¹² II ^x V ^x						
					¹¹ I ⁶ VI ^x		¹² II ^m V ^x					

Рис. 1.1.3

Поряд з блюзом одним з витоків джазу була і американська народна музика. Дослідники в першу чергу звертали увагу на такі фольклорні жанри як філд-край або холлер – своєрідний мелодизований

вигук. Музикознавці вважають, що за допомогою холлеру давався вихід почуттям.

З музичної ж точки зору холлер являв собою вільну за ритмікою фразу з кількох звуків, доволі нестійких за звуковисотністю.

Також характерною особливістю американського фольклору було використання фальцетних звуків, хрипкуватих горлових тембрів, глісандування, вібруючої мелізматики тощо. Метро-ритміка була досить вільною. Фраза могла починатися не на одній з сильних долей, або між долями з синкопи, а в будь-якому місці незалежно від метричної сітки [40].

Ще одним з важливих джерел джазу був театр менестрелей. Він виник на початку XIX століття, коли білі артисти, замастивши собі обличчя чорною фарбою або золою стали виступати на сцені і показувати своєрідні пародії на різні типажі негрів. Ці номери здобули назву «minstrel show», оскільки в середньовічній Європі «менестрелями» називали мандрівних народних співаків, музикантів та акторів. Звичайно повної схожості не було [46]. В Європі ці актори скорше працювали за аналогією до скоморохів. А в Америці це був комедійний балаганний театр, який спочатку створювався білими акторами, які гримувалися під негрів і дещо перебільшено імітували негритянську манеру рухів, спів, розмову тощо.

А пізніше в театрі менестрелей виступали справжні негри, що дало можливість широко використовувати афро-американську музику.

Саме цей напівпрофесійний театр підготував характерну естетику джазу, став своєрідним путівником молодого джазового мистецтва у великий світ американської естради.

«Minstrel show» став своєрідною школою для перших джазменів. Вони грали в оркестрах, що супроводжували виступи менестрелів і набували певного досвіду. Серед таких музикантів джазмени, які стали згодом відомими джазовими музикантами – У.К.Хенді, Джек «Папа»

Лейн, Желлі Ролл Мортон, Джеймс П.Джонсон, Кларенс Віл'ямс, Банк Джонсон та багато інших.

1.2. Жанрово-стильові особливості естрадно-джазової культури.

Жанрово-стильові особливості джазу вже почали окреслюватись в період становлення естрадно-джазового мистецтва. Сюди можна віднести і блюз, який був біля витоків джазу і залишився одним з провідних його жанрів, і регтайм. Але «золота доба» джазу починається на початку 30-х років ХХ століття. Саме в цей період виникають основні жанрово-стильові особливості. І першим важливим кроком в стильовому розвитку джазу став **свінг** (з англійської «swing» - качання). Головною особливістю свінгу є яскрава імпровізація соліста на фоні складного акомпанементу.

- «Свінг необхідно відчувати, це відчуття, яке може передаватися іншим» (Гленн Міллер) [35, с.6]
- «Свінг – це те, що у моєму розумінні є справжнім ритмом» (Луї Армстронг) [35, с.6]

Виконання свінгу вимагало від музикантів досконалої виконавської техніки, знань гармонії та принципів організації музичних структур.

MINOR SWING

Stephane Grappelli
Django Reinhardt
impr. by Django Reinhardt

The image shows a musical score for 'Minor Swing' in 2/4 time. It consists of four staves of music. The first two staves are the main melody, and the last two are a more complex bass line. Chord markings include Am, Dm, E7, and H P. There are also performance markings like '1' in a box and 'H P' above notes. The score is written in treble clef with a key signature of one flat (B-flat).

Рис.1.2.1.

Головною формою такого музикування були великі оркестри або бігбенди.

Наступний джазовий стиль виник як реакція на розповсюдження свінгу. Бібоп продовжив розвивати комплекс виражальних засобів свінгу, але разом з тим мав і свої характерні особливості. Бібоп характеризувався дуже швидким, стрімким темпом та складними імпровізаціями, заснованими на змінах гармонії, а не мелодії. Дуже швидкий темп був введений Паркером та Гіллеспі, щоб не підпустити до нових імпровізацій непрофесіоналів. Ще одною характерною особливістю бібопу була манерність поведінки музиканта та зовнішній вигляд, наприклад вигнута труба, незвичний за виглядом капелюх тощо [7].

На відміну від свінга бібоп був більш експериментальним напрямком в джазі. Він був дуже складним для розуміння масовим слухачем, більш інтелектуальним. Тому виконувався невеликими ансамблями для неширокого кола слухачів. Серед музикантів, які працювали в цьому стилі, можна назвати трубача Дізі Гіллеспі, піаніста Бада Пауелла, саксофоніста Чарлі Паркера та інших:

BE-BOP

Music by JOHN "DIZZY" GILLESPIE
Arr. by MED FLOOT

Suggested bass line optional, if desired

PIANO

Рис.1.2.2.

З кінця 40-х років ХХ століття натиск бібопа почав послаблятися розвитком нового стилю – кул, що в перекладі означає прохолодний джаз [21]. Характеризувався кул емоціно-прохолодною грою, дещо суховатим, однорідним звуком. Гармонія здавалася застиглою, фактурно була розгалуженою, що створювало враження простору. Одним з перших музикантів, який «охолодив» бібоп був Майкл Девіс, відомий трубач того часу. Надалі активно долучатися до кулу почали Чет Бейкер, Джон Льюїс, Пол Десмонд, Біл Еванс, Джеррі Малліген та інші.

Великої популярності серед джазменів набув ще один стиль – «бугі-вугі». Зародився він в Канзас-сіті та в Сент-Луїсі, пізніше набув популярності в Чикаго. Характерною особливістю бугі-вугі було поєднання басу, що остинатно крокує в басу і імпровізації на блюзову гармонію у солюючого голосу, або в партії правої руки піаніста:

BOOGIE WOOGIE DANCE

Allegro vivace $\text{♩} = 80$ Cleopatra V. Perepelita

© 2003 by Chromatic Edition, Köln / Cologne

Рис. 1.2.3.

Цей стиль набув розповсюдження в 60-ті роки ХХ століття, особливо в творчості таких музикантів як «Мід Лакс» Льюїс, Піт Джонсон та Альберт Аммонс. Во подальшому бугі-вугі значно вплинуло на становлення нового стилю такого як рок-н-ролл.

Ще одним відомим стильовим напрямком джазу є «ф'южн». Ранній етап розвитку цього стилю називають «джаз-рок». «Ф'южн» передбачає поєднання джазової імпровізації з енергійними ритмами рок-музики. Перші представники цього напрямку з'явилися наприкінці 60-х років ХХ століття. Це гітарист Ларрі Корієлл, вібрафоніст Гери Бертон, барабанщик Біллі Кобэм з групою Dreams. А найяскравішим виконавцем цього стилю вважається Майлс Девіс.

Надалі ф'южн стає комбінацією не тільки з роком, але й з поп-музикою, з легким ритм-енд-блюзом. Тут же вбачається і певний нахил розвитку цього стилю в бік європейської академічної музики. Поєднання

різних культурних течій відбивалося навіть у виконавських складах. Наприклад, ансамблі Weather Report, «Арсенал».

У 70-х – 80-х роках ХХ століття виникає ще один стильовий напрямок джазу – фанк. Засновником його вважають Джеймса Брауна та Джорджа Клінтона. У фанку переважають прості музичні фрази, що складаються з блюзових вигуків та стогонів, що беруться із саксофонових соло таких виконавців як Кінг Кертіс, Джуніор Уолкер, Дейвід Сенборн, Пол Баттерфілд [7].

Спочатку слово «фанк» мало дещо негативний відтінок. Його використовували джазмени, коли зверталися до слухачів і просили їх танцювати активно, щоб «змокли». Таким чином визначилась танцювальна спрямованість цього стилю, що визначає і музичні особливості. А саме, збитий ритм та яскраво-виражений спів.

1.3. Розвиток та формування естрадно-джазового мистецтва в Україні (загальний огляд).

Зародження та розвиток естрадно-джазового мистецтва в Україні відбувалося дуже невпевнено. Окремі елементи нового американського мистецтва почали проникати в країну в першій третині ХХ століття. Причому, необхідно відмітити, що в цей період в Україні були відсутні джаз-бенди, нотна джазова література, спеціальна естрадно-джазова освіта. Уявлення про нове музичне мистецтво можна було здобути з поодиноких статей М. Малько, В. Парнаха, М. Кузьміна, А. Цукера та інших.

Першовідкривачем відомостей про джаз для українців був Валентин Парнах (див. Додаток А) – письменник, історик. З джазом він познайомився, коли був в паризькій еміграції в 1919 – 1920 роках. Будучи хореографом-любителем, В.Парнах почув у джазі нові ритми,

які, на його думку, були ідеальними для нових танцювальних рухів. І в 1922 році опублікував в берлінському російськомовному виданні «Річ» свою першу статтю «Джаз-банд», в якій вперше російською мовою описав нову музику, її особливості, вперше встановив саме кириличне написання слова jazz, намагаючись зберегти з одного боку чотирибуквенний склад і, з іншого наблизитися до оригінальної фонетики цього слова. Отже, саме Валентину Парнаху належить звичне нам слово «джаз».

В грудні того ж 1922 року Валентин Парнах надрукував другу статтю про джаз «Джаз-банд – не шумовий оркестр», де також намагався як можна докладніше описати новий вид музики. Він розглядав в статті особливості ритмічної організації джазової музики, характерні оркестрові склади, які на той час були незвичними для українського масового слухача. Єдине, чого не торкнувся Валентин Якович – це імпровізація, яка має дуже важливу функцію. Певно, це було ще не усвідомлено журналістом (див. Додаток А).

Та, як відомо, Україна з 1922 року входила до складу СРСР і розвиток культури постійно підлягав контролю з боку влади, діяли певні ідеологічні рамки, нав'язувався конкретний план розвитку, від якого не можна відступати. Отже, мови про джаз не могло бути, панувала переважно воєнна тематика [43].

Єдиним містом, де почало активно розвиватися нове мистецтво на початку 20-х років ХХ століття була Одеса, яку захопили нові популярні закордонні танці – шиммі, уанетек, матчіш та ін. І, не дивлячись на заборону з боку влади, на те, що джаз визнавали буржуазним видом мистецтва, зародження вітчизняного джазу відбулося. Приховано, але проводилися перші джазові концерти, на яких виступав легендарний Леонід Утьосов.

Естафету Одеси підхопив Харків, де у 1924 році було створено перший український джазовий ансамбль керівником якого став Юлій

Мейтус – відомий український композитор, який на той час був студентом музично-драматичного інституту. В концертах ансамбль виконував джазові стандарти, афро-американський джаз та твори європейських джазових композиторів, причому це була як інструментальна музика так і пісенний джаз.

Безумовні ці перші концерти піддавалися критиці. «...Раптом в чутку тишу починає сухо стукати якийсь ідіотичний молоточок – раз, два, три, десять, двадцять ударів, і слід за ними, ніби шматочок бруду в чисту, прозору воду, падає дике вищання, свист, гуркіт...; вриваються нелюдські голоси, нагадуючи ржання коня, хрюкання мідної свині, голоси віслюків, любовне квакання великої жаби; весь цей ... хаос безглуздох звуків підпорядковується ритму майже невловимому, і послухавши ці крики хвилину, дві, починаєш невільно уявляти, що це грає оркестр божевільних, вони з'їхали з глузду...» [5, с.68]. Джаз визначався як «щасливий конкурент румунських оркестрів», як «танцювальний оркестр з ресторану», [5, с.30] «як засіб шаржу і пародії..., як грубий, але хльосткий і пікантний ритмічний і тембровий апарат, придатний для танцювальної музики та для дешевих “музичних підмальовувань” в театральному ужитку» [5, с.31].

Більш плідними для розвитку українського джазу стали 30-ті роки ХХ століття. Після виходу постанови ЦК ВКП(б) «Про перебудову літературно-художніх організацій» розвиток всього мистецтва, і в тому числі і джазового, вийшло на новий рівень. Центральний Комітет ухвалив рішення щодо ліквідації РАПМ і утворення єдиного Союзу радянських композиторів. У Ленінграді в 1933 р. створюється джаз-комісія, яка провела огляд-конкурс джаз-оркестрів і взялася керувати репертуаром і напрямком роботи масових колективів і заходів. І якраз серед перших постанов цього комітету була постанова по розвиток масової пісні і джазу.

Естрадно-джазове мистецтво відповідно почало стрімко розвиватися. З'явилися перші джазові виконавці, аранжувальники, композитори, серед яких В. Парнах, О. Цфасман, Л. Теплицький, Г. Ландсберг та ін. Найбільш складним завданням було опанування майстерністю джазового виконавства. Необхідно було виконавцям вміти будувати елементарні джазові фрази, володіти прийомами ритмічної організації. При цьому мови не могло бути про імпровізацію, яка є основою джазової музики. Необхідно було грати все чітко по нотах як в ансамблевій, так і в сольній грі [5, с.44–45].

Однією з особливостей джазових оркестрів і ансамблів у 30-ті – 40-ві роки було використання приставки «теа» - «Теа-джаз», «Теа-джаз-буфф». Це передбачало використання театральних елементів під час концертних виступів. Тобто виконання джазу підпорядковувалося і визначалося сценічною дією. Найбільш яскравою в цьому плані була творчість Леоніда Утьосова, який володів неперевершеною харизмою.

Однак, ми бачимо, що в цей період, не дивлячись на активний розвиток естрадно-джазового мистецтва, справжнього джазу ще не було. Його розуміли більше як ритмічно гострий супровід до пісень, танців, розваг. Справжній же джаз з імпровізаціями залишався майже неопанованим. Серед яскравих музикантів-імпровізаторів, які розумілися на джазі можна назвати лише Леоніда Утьосова, Олександра Цфасмана, Генріха Терпиловського, Леоніда Дідерихса, Георгія Ландсберга, Віктора Кнушевицького.

У повоєнні роки влада продовжувала робити все, щоб жодним чином не давати поштовх розвитку джазовому мистецтву в Радянському Союзі і в Україні зокрема, направляючи нові віяння в певне ідеологічне русло.

В таких умовах розвиток музичного мистецтва естради дещо змінює орієнтири і першості набувають ВІА – вокально-інструментальні ансамблі, які дуже швидко розповсюджувалися і набували неабиякої

популярності. Подібні колективи існували у кожному великому і маленькому містечку України. Абревіатура ВІА була офіційно введена державою для визначення молодіжних музичних ансамблів, поп-, фольк- та рок-гуртів означеного періоду. Мистецтвознавець Ю. Дружкін констатує: «ВІА – феномен, до народження якого ні держава, ні партійне керівництво країни, ні органи управління культури не мають прямого відношення. Вони зародилися і розвивалися на першому етапі стихійно, як самодіяльне і самоорганізуюче явище соціальної і творчої активності молодіжних мас. <...> Роль влади (офіційних структур) в цьому процесі виявлялася в тому, щоб а) душити (забороняти, створювати максимально несприятливі умови, "утримувати і не пускати"), б) контролювати і "впорядковувати", в) використовувати для реалізації власних політичних завдань. Рух від (а) до (в) відбувався поступово і сприймався як певний прогрес» [2, с.14].

Учасники вокально-інструментальних ансамблів здебільшого були вихідцями зі студій художньої самодіяльності, а професійний філармонічний статус могли мати лише ті гурти, які пройшли затвердження художньої ради. Затвердження відбувалося після аналізу репертуару того чи іншого колективу, визначалася відповідність його ідеологічним нормам, причому рішення приймалося по кожній пісні окремо і тільки після цього приймалося рішення щодо дозволу сценічного виконання концертної програми ансамблю.

Сам же репертуар складався переважно з пісень професійних композиторів і поетів, які входили до відповідних спілок. Склад колективів був від чотирьох і більше осіб, як правило, мульти-інструменталістів, які вміють співати як соло, так і грати в ансамблі. До таких гуртів, творча діяльність яких була визнана на офіційному рівні в Україні в період 60-70-х років, можна віднести гурти «Світязь», «Червона рута», «Смерічка», «Кобза» та інші.

В 60-ті роки ХХ століття, в період так званої хрущовської відлиги, виникають нові за стилевим напрямком роботи гурти – це біг-бітові та ритм-н-блюзові гурти, які копіювали «Бітлз», «Ролінг Стоунз», Е. Преслі, Ч. Беррі, К. Річарда та ін., діяльність яких і творчість захопила всю Європу. Серед таких українських гуртів назвемо відомі гурти «Еней», «Березень», «Друге Дихання», «The Once» та інші. Їх концерти збирали численних слухачів, транслювалися по телебаченню. Але це тривало не довго. Самая Т. у своїй статті, де розглядається діяльність рок-гуртів в період 60-х – 70-х років ХХ століття відмічає: «це тривало ... до подій 1968 р. у Чехословаччині, що спровокували новий виток боротьби з інакомисленням та встановленням провладного жорсткого ідеологічного контролю. У полі зору КДБ опинилися всі групи, що виконували рок-музику або проповідували її новаторські ідеї. Була встановлена система обмежень і заборон, що мала зупиняти або переводити в інше русло творчість не контрольованих раніше гуртів».

[43] А відомий джазовий музикант Олексій Козлов у своїй книзі «Рок: витоки та розвиток» писав: «Марно шукати в архівах офіційні постанови щодо заборони, скажімо, хард-року або електрогітари. Вони існували на негласному рівні. Інша справа – засоби масової інформації. Вони, слідуючи негласним, а нерідко і засекреченим циркулярам та інструкціям, нападали на рок-музику на всіх можливих рівнях, від газети "Правда" до самої дрібної партійної газетки або виробничої стінгазети, від Першого каналу телебачення до останньої районної радіостанції. До роботи залучалися всі – від політ-коментаторів і журналістів, до послужливих музикознавців, соціологів і навіть фізіологів, переконливо демонструючи всім, що рок негативно впливає на людський організм...» [1, с.349].

Але навіть при такій популярності ВІА, джаз не зникає в Україні. Він продовжує розвиватися. У повоєнні роки в українському джазі продовжується період свінгу, що тривав до початку 1960-х.

Продовжують утворюватися нові джазові колективи. Так, наприклад, у 1962 році був створений джаз-оркестр «Дніпро» під управлінням Ігоря Петренка, а пізніше його керівником став Гіві Гачічеладзе, і в 1965 році він випустив платівку. (див. Додаток Б).

У тому ж 1962 році відбулося і заснування першого джазового клубу в Україні, звичайно, в місті Києві. Ініціатором заснування джаз-клубу був композитор й музикознавець Володимир Симоненко (1940-1998). Йому ж належить і перша праця про джаз в Україні.

В наступні 70-ті – 90-ті роки ХХ століття джаз-клуби почали відкриватися в багатьох містах України: Дніпропетровську й Донецьку (1967), Горлівці (1977), Одесі (1980), Білій Церкві (1982), Чернівцях (1985), Сумах і Чернігові (1986), Кривому Розі (1987), Черкасах (1989), Смілі (1991), Бердянську (1993) та ін.

Велику роль у розвитку джазу зіграли джазові фестивалі, перші з яких також було засновано в 60-ті роки, а саме, в 1967 році в місті Києві відбувся перший джазовий фестиваль «Джем-сешн». І знов таки цю естафету підхопили й інші українські міста.

З другої половини ХХ і на початку ХХІ століть зазвучали імена українських джазменів, мистецтво яких вже знали й за кордоном [43]. Серед них:

- Валерій Колесников (м. Донецьк) – трубач-віртуоз, також володів співом скет;
- піаніст Сергій Терент'єв (м.Одеса). Його виконання відрізнялося особливою віртуозністю і ліризмом, за що виконавець заслужив титули «поета джазового фортепіано», «маестро шовкові пальці» [66]. Нерідко поєднував класичну музику з джазовою імпровізацією (див. Додаток Д);
- піаніст Юрій Кузнецов (м. Одеса) – учасник багатьох джазових фестивалів, один із засновників джазового фестивалю в Одесі. «Його гра поєднує багато стилів від традиційного джазу до

авангарду й забарвлена карнавальною стихією» [66] (див. Додаток Д).

- піаніст В'ячеслав Новіков (м.Київ) ,
- гітарист Володимир Молотков (м.Київ), який грав у багатьох джазових оркестрах, писав наукові статті про український джаз і виховав багато джазових гітаристів;
- Олександр Любченко (м.Дніпропетровськ) – свого часу був лідером власної групи «Кредо». Був гітаристом-віртуозом. У своїй грі використовував різні музичні стилі від фламенко до індійської музики, від класики до блюзу і року. Мав блискучу техніку, завдяки якій його називали «Паганіні гітари» [66] (див. Додаток Д).
- Енвер Ізмайлов (м.Одеса) – гітарист-віртуоз. Винайшов власну десяти-пальцьову техніку виконання на гітарі. Учасник різноманітних джазових фестивалів (див. Додаток В).
- саксофоніст Дмитро Александров (м. Одеса) працював у стилі фьюжн;
- вокалістки Тетяна Боєва, Тамара Грач, Оксана Кулакова та ін.

Таким чином джаз – є своєрідним феноменом, унікальним напрямком, який має історію розвитку більше ніж в сто років. Передумовою його виникнення була глобальна міграція африканських негрів та європейців до Америки, що сприяло, відповідно, інтеграції європейської і американської культур. Саме цей синтез разом з певними соціальними й культурно-художніми факторами сприяли зародженню та розвитку джазу. Витоками джазу є африканські ритми, робітничі пісні (work songs, field hollers), негритянські релігійні пісні (spirituals), негритянські світські пісні (blues), американська народна музика минулих століть, музика менестрелів та вуличних духових оркестрів. Джаз має свій арсенал художньо-виражальних прийомів – специфічне

інтонування, складна метро-ритміка, імпровізаційність, своєрідна ладо-гармонічна мова.

Жанрово-стильові особливості джазу окреслилися в 30-ті роки ХХ століття. Першим важливим кроком в стильовому розвитку джазу став свінг, комплекс виражальних засобів якого пізніше продовжив бібоп. З кінця 40-х років його змінив кул, далі – бугі-вугі, ф'южн, фанк. А наприкінці ХХ – початку ХХІ століття відбувається процес взаємовпливу різних стильових ознак в межах певного жанру.

В Україну джазове мистецтво проникало досить довго. Лише наприкінці ХХ століття можна говорити про виникнення справжнього українського джазу і перших українських джазменів, таких як В. Колесніков, С. Терент'єв, Ю. Кузнецов, В. Новіков та ін.

РОЗДІЛ 2

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНОГО ПРОСТОРУ НА ХЕРСОНЩИНІ

2.1. Історія розвитку професійного музичного мистецтва на Херсонщині.

Загальна історія розвитку професійного музичного мистецтва на Херсонщині починається на початку ХХ століття. В далекому 1905 році до Херсона приїздить випускник Санкт-Петербурзької консерваторії, вільний художник Яків Володимирович Дюмін, який виступає

ініціатором відкриття в нашому місті відділення Імператорського Російського музичного товариства. Головним завданням музичного товариства був «розвиток музичної освіти та смаку до музики та підтримка вітчизняних талантів» [1, с.351]. За висловленням мистецтвознавиці І. Безуглової «класична музика виходила із світських салонів на велику сцену, а музичне просвітництво було необхідним для залучення до високого мистецтва масового слухача» [1, с.351]. Раніше заняття музикою були доступними лише в аристократичних домах та приватних школах. Для багатьох людей це було просто недосяжно. Тому в нашій країні не було своїх професійних музикантів. Відповідно концерти класичної музики були рідкісними, а якщо влаштовувались, то запрошувалися закордонні виконавці-музиканти. Музичне ж товариство поставило за мету зробити музичну освіту доступною широким масам. Саме за ініціативою товариства відкриваються безкоштовні музичні класи, які були доступними для всіх. Викладали в музичних класах викладачі-професіонали. Всі бажаючі могли «відвідувати курси торії музики, співу, хорового мистецтва, фортепіано, скрипки, віолончелі. В додаток до класів музичного товариства була організована безкоштовна музична школа хорового співу» [1,с. 349]. Ці класи зрозуміло відразу набули широкої популярності, їх відвідувати могли всі, кому недосяжними були приватні заняття – військові, студенти, ремісники та ін.

Саме з такою метою було відкрито музичні класи при музичному товаристві в Херсоні. Заняття в них почалися 16 вересня 1905 року. За «рішенням міської громади новому навчальному закладу був наданий будинок пана Білика на вул. Суворова, 2 (зараз будівля ЗОСШ № 16)» [60] (див. Додаток В.)

Діяльність музичних класів очолив сам Яків Володимирович Дюмін (див. Додаток В). Він відразу поставив високу планку для рівня музичної освіти. Запросив на роботу кращих музикантів, випускників

Санкт-Петербурзької, Московської, Брюссельської, Празької, Лейпцигської, Віденської консерваторій. Серед них: І. Харламов, Є. Яшиш, С. Федорович, А. Пелегрині, К. Мюлер, М. Мюлер. Показово, що заняття відразу велися за навчальними планами Санкт-Петербурзької консерваторії. Паралельно при музичних класах було відкрито регентські курси, створена хорова капела і симфонічний оркестр, яким керував Я.Дюмін. Звичайно, значно поживалося й концертне життя Херсона.

Щороку про діяльність музичних класів Я. Дюмін надавав звіти (див. Додаток В). І в одному з них було подане й клопотання про відкриття в Херсоні музичного училища: ««... успішна діяльність щойно відкритих музичних класів дозволяє подати клопотання про відкриття в м. Херсоні музичного училища, у чому відчувається величезна потреба» [60] (див .Додаток В).

І в 1908 році музичні класи було реорганізовано у музичне училище. Отже офіційною датою відкриття є 1 вересня 1908 року.) (див.Додаток В).

Відразу в училищі відкрилися такі спеціалізації:

- клас фортепіано;
- клас струнних інструментів;
- клас спеціальної теорії музики;
- наукові класи (загальноосвітні).

Розширився викладацький склад. Було запрошено до викладання яскравих музикантів того часу, серед яких Л. Тучек, В. Лівшиц (Бунцельман), Г. Яцентковський, Р. Векслер, С. Векслер, О. Нурок-Піотровська, С. Бармотін, І. Борщевський, Б. Брож, М. Недзинська, Л. Іванов, В. Еггенберг, В. Стернад, Л. Куцин, А. Стернад, В. Кефурт та інші. Також при музичному училищі продовжували працювати регентські курси [60].

Не припиняло свою діяльність училище у складні революційні роки. Продовжував поповнюватись і оновлюватись викладацький склад.

В 20-ті – 30-ті роки відбувалися численні реформи, які торкнулися програм викладання та навіть назв і статусу навчального закладу:

- музична школа I-II ступенів (1920-1921);
- музичний технікум (1921-1922);
- професійна музична школа (1922-1923);
- професійні музичні курси (1923-1925);
- муз профшкола (1925-1930);
- музично-театральний технікум (1930-1936);
- і з 1936 року – знову музичне училище [60];

В статусі музичного училища навчальний заклад знаходився до початку ХХІ століття. І лише останні реформи мистецької освіти вплинули знову на назву і з 2020 року училище перетворено на фаховий коледж музичного мистецтва.

Важкими для музичного училища були й друга половина 30-х – 40-ві роки. Деяких викладачів було репресовано як «учасників контрреволюційних організацій». Серед них Я. Дюмін та П. Стеценко.

У роки Великої вітчизняної війни діяльність училища було перервано і відновлено тільки після визволення Херсона. Але відновлення тривало дуже повільно. Поступово відкривалися відділи, організовувалися колективи. Та яскравий крок вперед стався лише в 60-ті роки ХХ століття. В цей період приходять працювати молоді, енергійні, професійні викладачі, які будуть працювати майже до кінця століття. Серед них викладачі фортепіанного відділу – Дублянський В., Зюзіна С., Дрель О., Фролова Л.; струнного – Курлян І., Шевелюк О., Моргуненко О.; духового – Павловський В., Дзевіонтковський Л., Лисенко О., Мілютін В.; народного – Могилевський М., Башмаков П., Герасименко В.; теоретичного – Павкович В., Валерштейн Ю.,

Добрикін Е., Муравська І.; хормейстерського Алейніков М. В 1975 році, до речі, Юхим Валерштейн відкриває в музичному училищі клас композиції. Також створено яскраві колективи – це Симфонічний оркестр, Оркестр народних інструментів, Камерний оркестр, Академічний хор, Біг-бенд, пізніше, вже за часів незалежності – Оркестр української народної музики «Венцерада» (засновник та художній керівник – заслужений працівник культури України В.І.Кисіль); ансамбль бандуристів – художній керівник – заслужений працівник культури України – Н. Мазур [60].

Наприкінці 90-х років ХХ століття і на початку 2000-х в результаті зміни орієнтирів, потреб суспільства, змінюються і інтереси молоді. Пріоритетними стають вокальні та естрадні напрямки музичної діяльності. Це спонукає до відкриття нових відділів в музичному училищі – відділу «Спів» та «Музичне мистецтво естради». На сьогодні, набувши нову назву і статус Фахового коледжу музичного мистецтва, він має вісім спеціалізацій:

- Фортепіано;
- Оркестрові струнні інструменти;
- Духові та ударні інструменти;
- Народні інструменти;
- Спів;
- Хорове диригування;
- Теорія музики;
- Музичне мистецтво естради.

2.2. Трансформація музичної культури на Херсонщині в часи незалежності.

Часів незалежності вже частково ми торкнулися в попередньому підрозділі. Це був новий і значний етап в розвитку музичного мистецтва в Україні і, зокрема, на Херсонщині.

В першу чергу розвиток професійного музичного мистецтва і освіти в цей період був тісно пов'язаний з процесом відбудови національної самосвідомості. Це виражалося у ґрунтовному вивченні багатой національної музичної спадщини, фольклору, оновленні навчальних програм, які необхідно було адаптувати до реалій нового часу. Всі ці процеси широко обговорювалися на наукових конференціях, методичних семінарах. Запроваджувалися численні виконавські конкурси та фестивалі, де відбувався активний обмін досвідом і професіоналізмом. Стверджувалася і оновлювалася музична освіта. Відкривалися нові відділи, спеціалізації. З'явилася можливість міжнародного співробітництва, тощо.

На базі Херсонського музичного училищі відкриваються нові відділи, які вимагав час – це відділ «Спів» та «Музичне мистецтво естради». Виникли нові колективи, діяльність яких була спрямована на популяризацію українського музичного мистецтва. Це ансамбль бандуристів, який відразу набув популярності не тільки на Херсонщині, а, навіть, за межами України. Це оркестр української народної музики «Венцерада». Його діяльність взагалі має дуже вагоме значення. Засновник та художній керівник оркестру Віктор Кисіль є відомим фольклористом Херсонщини. Багато років він займався збиральною діяльністю, записуючи фольклорні зразки по різних селах. І сьогодні в репертуарі ансамблю чимало пісень та інструментальних творів саме нашого регіону, які колектив виконує по всій Україні і за її межами.

Розвиток професійної мистецької освіти на Херсонщині зміцнився в часи незалежності і появою ще одного освітянського осередка вищої ланки. А саме в 1998 році на базі Херсонського державного університету

відкривається новий факультет культури і мистецтв. Це стало знаковою подією не лише для Херсонщини, але й для Півдня України в цілому [61].

Протягом більше ніж двадцяти років свого існування факультет зростав, змінювався. Було запрошено кращих викладачів з різних куточків України:

- Марцинковський С. – професор, Заслужений працівник культури України, художній керівник та диригент симфонічного оркестру ХДУ;
- Гунько Н. – кандидат педагогічних наук, сьогодні очільник кафедри музичного мистецтва;
- Ширинський Х. – народний артист України;
- Гурба В. – заслужений артист України;
- Лелеко Н. – народна артистка України;
- Корнішева Т. – кандидат мистецтвознавства;
- Щедролосєва К. – кандидат педагогічних наук;
- Петров К. – старший викладач, керівник оркестру народних інструментів;
- Чехуніна А. – кандидат мистецтвознавства;
- Марцинковська І. – старший викладач кафедри з фортепіано;
- Кисельникова І. – провідний концертмейстер та інші [61].

На базі Херсонського державного університету також створено професійні колективи, які є постійними учасниками всіх концертних заходів не тільки навчального закладу, але й міста та області. Це Хоровий колектив, який був створений 1 вересня 2002 року, художнім керівником та диригентом його був доцент Зимовець Ю. З 2012 р. колективом керує викладач Наталія Юрченко, концертмейстер Світлана Вініамінова. «Одною із значимих подій, у яких бере участь студентський хор є заснований у 2013 році Херсонським державним університетом,

факультетом культури і мистецтв регіональний фестиваль-конкурс хорового мистецтва «MAESTOSO». Цей мистецько-освітній захід сприяє розвитку хорового мистецтва Херсонщини, заохочує молодь до хорової музики, розвиває вокально-хорові навички та естетичне виховання дітей та молоді» [61].

Двадцять років при ХГУ працює симфонічний оркестр, засновником якого є Марцинковський С. Він же є головним диригентом. Пам'ятним для колективу симфонічного оркестру став виступ 21 лютого 2002 року у м. Києві, на головній сцені нашої держави у Національному палаці «Україна», у концертній виставі «Дивна країна мрій» (головний режисер та автор сценарію заслужений діяч мистецтв України, професор Олег Мішуков).

Симфонічний оркестр університету є яскравим пропагандистом вітчизняної музичної спадщини. У його репертуарі класичні твори М. Калачевського, Д. Бортнянського, М. Лисенка, А. Кос-Анатольського, М. Скорика, О. Білаша, П. Майбороди, А. Янівського, обробки українських народних пісень і танцювальних мелодій. З цим колективом творчо співпрацювали відомі зарубіжні музиканти та диригенти. Серед них професор університету Кларіон (Пенсильванія, США), Ярополк Лассовський; диригент Рета Казарян (Франція) та відомий композитор Ігор Нікофоров (Франція). А також, відомі українські диригенти, співаки та видатні інструменталісти, такі, як: Народні артисти України С. Добронравова та Х. Ширинський; Заслужений діяч мистецтв України, професор, диригент В. Федоришин, Заслужений діяч мистецтв Казахстану, художній керівник і головний диригент Російського федерального симфонічного оркестру (м.Москва), доцент Ю. Сердюк; Заслужений працівник культури України М. Левченко; Народна артистка України Н. Лелеко; лауреати міжнародних конкурсів Д. Філатов, Н. Вільхова, І. Долгопола, а також

солісти оркестру І. Кісельникова, В. Яценко, О. Таран, М. Суслова та ін.. [50]

Отже, ретроспективний огляд історії розвитку професійного музичного мистецтва на Херсонщині від часів його зародження до часів незалежності, дає змогу зробити такі висновки. По-перше, історія розвитку професійних мистецьких навчальних закладів була тісно пов'язана з суспільно-історичними подіями, що відбувалися на Херсонщині. Тому поступово відбувалося відкриття все нових і нових спеціалізацій, відповідно і ряду художньо-творчих колективів. А сучасні потреби суспільства, нові ідеологічні зміни сприяли відкриттю відділів «Спів» та «Музичне мистецтво естради» в музичному училищі, відкриттю нового факультету культури і мистецтв на базі Херсонського державного університету, виникненню яскравих колективів, носіїв національних традицій – ансамблю бандуристів, оркестру українських народних інструментів «Венцерада», а також урізноманітнення естрадно-джазових колективів – біг-бенд, дитячий естрадно-джазовий оркестр, естрадно-джазові вокальні ансамблі на базі ХГУ тощо.

Таким чином, розвиток професійного музичного мистецтва на Херсонщині має свої регіональні особливості, але при цьому відбиває і загальні українські історико-культурні традиції.

РОЗДІЛ 3

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ЕСТРАДНО-ДЖАЗОВОГО МИСТЕЦТВА НА ХЕРСОНЩИНІ

3.1. Становлення естрадно-джазової культури на Херсонщині.

Становлення професійного музичного мистецтва на Херсонщині щодо естрадно-джазового виконавства відбувалося дуже поступово. Офіційне відкриття відділу «Музичне мистецтво естради», як вже було відмічено, відбулося тільки в 2001 році.

Але не можна говорити, що до ХХІ століття професійних джазових музикантів на Херсонщині не було, що їх не навчали.

Можна говорити, що історія професійного музичного естрадно-джазового виконавства на Херсонщині починається в 50-ті роки ХХ століття, коли до Херсона приїздить чудовий Семен Ривкін. У 1955 році він вступає до Херсонського музичного училища відразу на третій курс і починає працювати в Херсонському Палаці піонерів, де засновує свого роду унікальний дитячий художній колектив – естрадно-духовий оркестр. В цьому оркестрі діти різного віку не тільки опановували гру на різних духових і ударних інструментах, але й вчилися співати по нотах, імпровізувати, аранжувати тощо. Оркестр С. Ривкіна став постійним учасником різноманітних джазових конкурсів та фестивалів.

У 2007 році оркестру естрадно-духових інструментів Палацу дитячої та юнацької творчості присвоєно звання «Народний художній колектив». Багато випускників цього колективу продовжили музичну освіту в Херсонському музичному училищі, а також в Київській та Донецькій консерваторіях. Серед перших випускників – відомі нам музиканти і діячі мистецтв – Ігор Тертичний – «Срібний саксофон Росії», Леонід Грабар – керівник групи «Доктор Ватсон», Ігор Ятор – відомий трубач, а згодом генеральний директор концертного залу «Росія» (м. Москва). І велика кількість хлопчиків та дівчат, для яких він відкрив дивовижний світ музики.

У 1996 році на базі оркестру естрадно-духових інструментів народився ще один колектив – «Диксиленд», який мав велику популярність серед юнацької та дорослої аудиторії міста. Диксиленд також постійно брав участь у різноманітних мистецьких конкурсах та

фестивалях. Він став Лауреатом міжнародного дитячого джазового фестивалю пам'яті Л. Утьосова (м.Одеса), Джаз-карнавалу (м.Одеса), міжнародного дитячого джазового фестивалю «Атлант-М» (м.Київ), міжнародного фестивалю «Джаз-Коктебель» (м.Коктебель) та ін. Значною подією в житті колективу стали перші закордонні гастролі у вересні 2009 року за запрошенням голландського фонду «Локал Кер». Під час поїздки диксиленд дав 14 концертів у різних містах Нідерландів [9].

«...За 60 років змінювалися покоління юних музикантів. Незмінним був лише педагог – весь свій талант, любов до музики Семен Ривкін втілював в учнях, яких всіх вважав юними обдаруваннями. Вихованці Семена Ривкіна на диво швидко починали грати професійно – за три місяці навчання вони вже виступали у концертних залах. Секрет – в індивідуальному підході до кожного учня» [9].

Семен Ривкін був справжнім професіоналом і патріотом своєї справи. Він в Херсоні організував юнацький фестиваль джазової музики «Срібний дощ», завдяки чому Херсонщина стала відомою по всій Україні.

Помер Ривкін С. 22 травня 2012 року. На його честь кожного року проходить обласний відкритий джазовий концерт пам'яті Семена Ривкіна.

Але це був не єдиний джазовий колектив, який стояв біля витоків музичного мистецтва естради на Херсонщині. В 60-ті роки ХХ століття на базі відділу духових та ударних інструментів Херсонського музичного училища за ініціативою викладача, аранжувальника, яскравого музиканта О.Моїсеєнка було створено перший біг-бенд. Цей колектив відразу набув популярності і серед студентської молоді, і в місті (див.Додаток Г)

Пізніше роботу з цим колективом продовжив не менш яскравий музикант, трубач О.Мілютін. Він працював з колективом більше десяти

років. А з 1986 року біг-бенд очолив В.Шаповаленко. І у цьому ж році цей колектив на Республіканському огляді-конкурсі естрадно-джазових колективів серед навчальних закладів Міністерства культури (музичних училищ та консерваторій) посів почесне друге місце.

В 1993 році В. Шаповаленко організовує біг-бенд і на базі Херсонського обласного палацу культури. Основу цього біг-бенду складали викладачі училища – В. Шаповаленко, Л. Лисенко, О. Замороко, В. Новоселов, Ю. Євнопулос. А такі студенти колективу, як М. Топунов, Р. Муліков, В. Басюк, О. Сагітов, А. Вячеславов, О. Найман, Д. Кремьонов, М. Бурховецький, В. Дідик, І. Коваленко працюють в професійних колективах України, та країнах ближнього і дальнього зарубіжжя [60].

А керівництво студентським біг-бендом переходить до яскравого музиканта А. Шумейка. Студентський біг-бенд виступає в багатьох концертах училища, а також бере участь в різних конкурсах та джазових фестивалях. Так, у 2004 р. цей колектив зайняв перші місця на Міжнародному джазовому фестивалі в м.Одеса (с. Южний) та на Всеукраїнському джазовому фестивалі серед музичних закладів України у м. Донецьк, 2007 р. (див. Додаток Г)

Цікавий джазовий колектив сформувався і в Херсонському державному університеті на кафедрі культури і мистецтв, він також став певним етапом формування естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині. На відміну від всіх попередніх колективів, джазовий ансамбль ХДУ під назвою «Ретро» був суто вокальним. Специфіка його полягала у тому, що виконавці своїми голосами навіть намагалися відтворити звучання певних музичних інструментів [50].

Ансамбль «Ретро» за часи свого існування взяв участь у різного рівня фестивалях-конкурсах, таких як Таврійський тиждень мистецтв/Забалка 2013, хорової музики «Maestoso» тощо.

3.2 Видатні джазові музиканти та колективи Херсонщини.

Не дивлячись на те, що відділ «Музичне мистецтво естради» відкрився в музичному училищі зовсім недавно, професійних музикантів, які прославляють Херсонщину по всьому світі можна назвати чимало.

Один з найстарших – це **Семен Ривкін**, про якого йшла мова в попередньому підрозділі. За його плідну освітянську діяльність йому в 2011 році присвоєно звання «Почесного громадянина міста Херсона».

Музика Семена Ривкіна приваблювала з дитинства. Хоч не відразу була змога займатися. Народився він 29 листопада 1930 року в м. Києві. Згодом сім'я переїхала до м. Миколаєва, де Семен закінчив початкову школу. Та «щасливе дитинство, навчання у школі було перервано війною, сім'я була евакуйована з міста Миколаїв в Алтайський край до міста Барнаул.

У жовтні 1944 року добровільно пішов до армії, був сином полку військової частини N41/505, де прослужив до січня 1946 року. Велику перемогу Семен зустрів в Будапешті. За участь в бойових діях він нагороджений медаллю «За Победу над Германией» та іншими нагородами за бойові заслуги» [9].

А далі була все ж таки музика. З 1945 року С.Ривкін служив трубачем духового оркестру полку. Після демобілізації у 1946 році повернувся до Миколаєва, де закінчив вечірню школу, працював артистом оркестру в кінотеатрі ім. Ілліча, а пізніше - на заводі імені 61 комунара. Але думки про музику не залишали. В 1955 році він їде до Херсона, де вступає до Херсонського музичного училища і починає відразу працювати в Херсонському Палаці піонерів, де засновує Народний художній колектив оркестру естрадно-духових інструментів. У 1968 році закінчив Ленінградську вищу профспілкову школу за спеціальністю організатор – методист культурно-масової роботи. Майже

20 років працював за сумісництвом викладачем Херсонського музичного училища.

Все життя він віддав навчанню юних музикантів естрадно-джазовому мистецтву, підходячи індивідуально до кожного учня.

Яскравою постаттю серед джазових музикантів Херсонщини є **Віталій Шаповаленко** – викладач Херсонського музичного училища, бенд-лідер, Заслужений працівник культури України, з 2005 року і до сьогоднішнього дня завідує відділом «Музичне мистецтво естради».

Віталій Шаповаленко навчався в Херсонському музичному училищі по класу тромбона і закінчив його в 1965 р. (клас В. Павловського). Продовжив навчання в Одеській державній консерваторії ім.А. Нежданової (клас В. Леонова). А з 1971 року повернувся до Херсону і почав викладати в Херсонському училищі культури, а з 1978 року і до сьогодні – в Херсонському музичному училищі.

Крім викладацької діяльності В.Шаповаленко сам є чудовим музикантом-виконавцем. Він в своєму житті грав у різних колективах, таких, як естрадний ансамбль Херсонського клубу моряків, диксиленд Будинку культури ім. М. Куйбишева під керівництвом О. Нестеренка, танцювальний ансамбль Палацу моряків під керівництвом М. Олейнікова, оркестр театру ім.О.Іванова (м.Одеса), оркестр Одеської опери, біг-бенд під керівництвом Юрія Степанова, естрадний оркестр Херсонського палацу культури суднобудівників під керівництвом Віктора Осадчого та ін. Саме довід гри в цих колективах він використовує у своїй педагогічній діяльності [60].

Ще одним яскравим музикантом Херсонщини є **Анатолій Шумейко** – викладач, саксофоніст, аранжувальник, керівник біг-бенду Херсонського музичного училища з 2002 року. Музичну освіту він отримав в Криворізькому педагогічному інституті, закінчивши музично-

педагогічний факультет. Свій трудовий шлях почав у Криворізькому музичному училищі, де очолював естрадний відділ з 1990.

Анатолій Шумейко має великий досвід роботи у різних джазових колективах, де він грав на саксофоні. Серед них, наприклад, джазовий ансамбль під керівництвом Ю. Касаткіна (Укрконцерт, м. Київ) «Народний естрадний оркестр» ПК Металург м. Кривий Ріг, під керівництвом В. Нікітіна, оркестри держ. цирку міст Кривого Рогу, Києва, Кисловодська, Приокський молодіжний біг-бенд м. Тула. Його творча діяльність відома по всій Україні [60].

Крім виконавської і педагогічної роботи А.Шумейко багато робить джазових обробок, які використовують колеги-музиканти у своїх колективах.

На сьогоднішній день А.Шумейко працює в м.Скадовську, де керує дитячим біг-бендом «Сурма». Цей колектив вже має певну відомість. Він неодноразово ставав переможцем різноманітних джазових конкурсів та фестивалів. «...Біг-бенд «Сурма» вже звик до виступів на кращих сценічних майданчиках України: юні скадовчани представляли рідне місто й область на престижних культурницьких заходах в Одесі, Києві, і скрізь - з успіхом. І не випадково генеральним спонсором талановитого дитячого колективу стала одна з найвідоміших торговельно-виробничих марок Херсонщини - знаменитий «Чумак». [11]

Талановитим джазовим саксофоністом Херсонщини був **Олександр Замолоко**. Херсонське музичне училище він закінчив в 1972 році в класі Н.Дзевіонтковського. Близько семи років працював тут же в училищі, вів клас саксофону. Та головна його діяльність була виконавська. Як згадує В.Шаповаленко: «Олександр Замолоко був музикантом самобутнім, яскравим...музикантом, який володів всіма стилями, починаючи від раннього світу і завершуючи панком, джаз-роком...». На всіх фестивалях конкурсах, в яких брав участь Олександр Замолоко його гру виділяли серед всіх саксофоністів [60].

Віктор Басюк – талановитий музикант, тромбоніст. Закінчив Херсонське музичне училище в класі В. Шаповаленка. Продовжив навчання в Одеській державній консерваторії ім. А. Нежданової. По закінченні активно працював як виконавець, грав у різних колективах. Серед них диксиленд під керівництвом О. Гебеля, джазове тріо з трубачем С. Паркієвим та вокалістом Ю. Зорею. Виступав з ними на різноманітних фестивалях: «Джаз-83», «Джаз на Дніпрі», 1987 (обидва — Дніпропетровськ), «Горизонти джазу» (1987-91, 1993-96, Кривий Ріг), «Метаморфози джазу» (1995, Київ), на концертах в Україні, Данії, Німеччині, Росії [60].

З 1990 року працює викладачем відділу естрадно-джазового виконавства Криворізького музичного училища. А з 2000 року – у Київській дитячій Академії мистецтв на посаді декана факультету естрадного мистецтва, де заснував джазовий оркестр «Little Bend AcademiA».

Серед джазових музикантів Херсонщини більш молодого покоління виділяється **Олексій Сагітов**, який закінчив Херсонське музичне училище по класу тромбона (клас викладача В. Шаповаленка). Далі продовжив навчання в Донецькій консерваторії ім. С. Прокоф'єва. Він навчався одночасно в джазовому та класичному напрямках. Працював солістом Київського Радіо-бенду під керівництвом О. Фокіна, брав участь у концертах Е. Морієнтала, Е. Джергу. Багато концертує по різних країнах світу. Його ім'я звучить серед найвідоміших джазових музикантів світу: «...На великому концерті на одній сцені виступити 17 провідних музикантів... - Усеїн Бекіров, Джамала, Лаура Марті, Ігор Закус, Іванка Червинська, Віктор Павлик, Shanis, Олексій Сагітов, Олександр Муренко, Андрій Воробйов, Армен Костандян, Євген Уваров, Максим Кондратенко, Дмитро Хорошун, Сергій Сидоренко, Богдан Гуменюк та Олександр Мельник. Вперше в Україні вдалося зібрати такий зірковий склад музикантів на одному концерті...» [56]

Олег Найман закінчив Херсонське музичне училище по класу саксофона (викладач О. Замороко), потім Ієрусалимську Музичну академію. Віртуозно володіє грою на саксофонах: альт, тенор, сопрано, баритон, кларнет, EWI (міді -саксофон). Працює викладачем класу саксофону в приватній школі м. Хайфа.

З 2000 року О.Найман є постійним учасником міжнародних джазових фестивалів у м. Сакраменто (США), м. Ейлат — «Джаз на Червоному морі» (Ізраїль), м. Монтре (Швейцарія), Римі (Італія), Марселі (Франція). Грає з такими відомими джазовими музикантами, як: Г. Гаранян, А. Голощекін, І. Бутман, І. Бріль (Росія), А. Пономарьов (США), Л. Пташка, Б.Гаммер та ін. В одній з ізраїльських афіш читаємо: «2 січня в рамках вечорів джазового клубу «Лінка-Джаз» в Тель-Авіві виступить саксофоніст Борис Гаммер зі своєю групою «8 till Late», до складу якої входять саксофоніст Олег Найман, ударник Євген Майстровський, гітаріст Ілля Сельйов і сам Борис Гаммер (саксофон)...» [56]. Як відомо, Борис Гаммер є одним з провідних ізраїльських джазових музикантів, навіть не просто музикантів, а саме творцем нового джазу в Ізраїлі.

І нарешті, ще один відомий джазовий музикант, який і сьогодні продовжує працювати в Херсоні – **Олег Голдаковський**. Його називають людиною-оркестром. Музичну освіту О.Голдаковський отримав у музичній школі №4, потім у Херсонському музичному училищі, де навчався у І.Г. Курляна по класу скрипки. Закінчив Одеську державну консерваторію ім. А. Нежданової.

Великий досвід роботи як джазовий музикант здобув працюючи в різних джазових колективах Англії, Голландії, Югославії, Болгарії, Ірландії.

Свою педагогічну діяльність О. Голдаковський почав в ДМШ №3 м.Херсона, де вів клас скрипки. А в 2002 р. його було запрошено в Херсонське музичне училище на естрадний відділ, де він викладає і до

сьогодні фах джазового фортепіано та вокалу, імпровізацію і клас ансамблю.

О.Голдаковський влучно відмічає: «Щоб навчитися розбиратися в джазі, потрібно його слухати. Як можна більше різних якісних композицій. Починати з класиків: Луї Армстронг, свінгові оркестри Дюка Елінгтона, Глена Міллера. Обов'язково подивитися веселу музичну комедію «Серенада сонячної долини», в основу якої лягли чудові композиції Глена Міллера. Це трофейний фільм, привезений з Німеччини, з якого радянські люди дізналися, що таке американський джаз. Елла Фіцджеральд - вона наш кумир, королева джазу, зразок. Всі мої учениці - співачки, які займаються джазовою імпровізацією роблять на неї ставку» [13].

Отже, розглянувши творчі постаті лише окремих джазових музикантів Херсонщини, які працюють за кордоном або залишилися на Херсонщині, відмітимо, що естрадно-джазова школа нашого краю є сильною і ґрунтовною. Джазові музиканти Херсонщини активно ведуть виконавську діяльність поряд з провідними джазовими музикантами світу, викладають в кращих вишах України і за кордоном та продовжують славетні традиції розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині.

3.3. Перспективи розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині на початку XXI ст.

На початку XXI століття естрадно-джазове мистецтво, не дивлячись на економічні проблеми, продовжує розвиватися. По всій Україні, і на Херсонщині зокрема, з'являються джазові фестивалі, конкурси, проводяться естрадно-джазові концерти, виникають нові

перспективні колективи. А це, безумовно, є першорядною умовою розвитку естрадно-джазового мистецтва. І, не дивлячись на те, що лідерами розвитку джазу в Україні залишаються великі міста – Київ, Одеса, Львів – Херсонщина утримує міцно той фундамент, ту професійність, яка була закладена в ХХ столітті.

Досить тривалий розвиток естрадно-джазової культури на Херсонщині, велика кількість музикантів, творчість і діяльність яких відома не тільки в Україні, а й за її межами відкриває великі перспективи для подальшого розвитку цього культурного феномену в ХХІ столітті.

Про це свідчить запровадженні на Херсонщині естрадно-джазових конкурсів і фестивалів.

Це дитячий джазовий фестиваль «Джаз над морем», який було започатковано на початку ХХІ століття, у 2000 році. Ініціаторами виступили В. Бейко – на той час заступник голови Скадовської райдержадміністрації, А.Шумейко - на той час викладач Херсонського музичного училища, В.Білошапко – керівник дитячого естрадно-духового оркестру та великий любитель джазу А. Горяйнов – засновник ПП «АС»

Головну мету фестивалю його засновники бачили в розвитку та популяризації джазу серед дітей та молоді. Спочатку фестиваль був у статусі регіонального і в ньому брали участь солісти і колективи південного регіону України. Але з кожним роком географія учасників розширювалася. Почали приїздити колективи з Києва, Одеси, Кривого Рогу, навіть, Мінська, які з великим успіхом і натхненням демонстрували свою майстерність.

Вже з 2003 року фестиваль набув статусу Всеукраїнського.

Розширилися і вікові межі. Поряд з дітьми у фестивалі почали брати участь і студенти молодших курсів музичних училищ. Виступають також і професіонали – джазмени, члени журі, що спонукає

юні таланти до подальшого розвитку. Серед виконавців ми бачимо і солістів, і невеликі ансамблі, і великі бенди. Наприклад, яскраво це видно по програмах.

Так, наприклад, в програмі 2014 року представлені:

Біг-бенди

1. В-band - Сурма (Скадовськ), керівник Білошапко В.Ф. (діти)
2. В-band - ДМШМ №1 (Херсон), керівник О. Кузьменко (діти)
3. В-band - В.Шаповаленко (Херсон)

Ансамблі (інструментальні)

1. Джаз-ансамбль ДМШ №8 - Сергій і Тетяна Носачьови (м. Кривий Ріг) (діти)

Солісти (інструментальні)

1. Забавський І. (Альт-саксофон) В-band «Сурма»
2. Колотило П. (Тенор-саксофон) В-band «Сурма»
3. Романова Аліна (8 років - Violino) Кривий Ріг ДМШ №8

Ансамблі (вокал)

1. Олег Голдаковский (Херсон)
2. Влад. Камінський (вокальний джаз квартет - м.Балта) (діти)

Солісти (вокал)

1. Аліна Костюк – 12 років Херсон (діти)
2. Кравченко Катерина - 14 років Балта (діти)

На офіційному сайті конкурсу читаємо чудові відгуки про професіоналізм виконавців: «У дванадцятому конкурсі взяли участь понад двісті виконавців із Києва, Херсона, Одеси, Дніпропетровська та Кривого Рогу, серед яких був і джаз-оркестр юних студентів «Little Band

AkademiA» під керівництвом декана факультету естрадного мистецтва Київської дитячої Академії мистецтв, заслуженого діяча мистецтв України Віктора Басюка (музичний керівник – лауреат міжнародних конкурсів Ірина Басюк).

Журі під орудою народного артиста України В.Титаренка одноголосно присудило колективу «Little Band AkademiA» Гран-прі фестивалю.

За інформацією Валентини Свашенко: «...Музика оркестру була багатобарвною, різностильовою. Композиції поєднували народні мотиви з джазовим фрістайлом і популярними джазовими темами. Гості із столиці потішили любителів сфорцандо (раптових акцентів), синкоп і ритмічних контрастів, що додавало їхнім «трекам» нового енергійного імпульсу...» [14]

На сьогоднішній день фестиваль відсвяткував вже свій 20-річний ювілей.

Широке висвітлення подій фестивалю подає професійний журнал «JAZZ» (див. Додаток Г)

Перспективність розвитку джазового мистецтва на Херсонщині підкреслюється й тим, що один з найстаріший джазових фестивалів Koktebel Jazz Festival з цього року планує обрати місцем проведення саме Херсонщину, а саме Скадовськ.

Взагалі цей фестиваль зародився в Криму. Але після вимушеного переїзду постійно шукав місце для проведення. Кілька разів проходив в Одесі, в 2019 році був проведений в Києві на Трухановому острові. І, нарешті, зупинили вибір тепер на Скадовську.

Президент фестивалю відмічає, що в Скадовську буде, окрім всього, реалізовано і екологічні проекти, спрямовані на прибирання пляжів та території острова Джарилгач. А ввечері – проведення акустичних концертів, лекцій та дискусій [14].

Отже, в перспективі ми бачимо і просвітницьку діяльність, спрямовану на розширення кола обізнаних слухачів джазової музики, популяризації естрадно-джазового мистецтва.

Активний розвиток має естрадно-джазове мистецтво і в самому Херсоні. Організуються нові вокальні та інструментальні молодіжні гурти. Не завжди їх творчий стиль є чистим джазом, часто це своєрідний синтез поп-музики і джазу, або кавер-гурти, але їх діяльність продовжує розвивати цей напрямок.

Серед таких колективів назовемо:

- гурт «Хроматонікс» – вокальний джазовий колектив;
- джазовий вокальний ансамбль «Ретро» Херсонського державного університету;
- група General Voice – вокальний ансамбль, працює переважно в напрямку кавер.
- Кавер-гурт V&V Project.

Таким чином, можна зробити висновок, щодо питання формування та розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині.

Історія зародження та розвитку естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині тісно пов'язана з загальною історією розвитку професійного музичного мистецтва, яка починається на початку ХХ століття. Результатом діяльності музичних класів РМО перетворених на музичне училище, поступове відкриття нових і нових відділів, формування колективів – все це сприяло динамічному розвитку професійного музичного мистецтва на Херсонщині. Певне корегування внесли роки незалежності. Розвиток професійного музичного мистецтва в цей період тісно пов'язується з процесом становлення національної самосвідомості. Оновлюється музична освіта. За вимогою часу відкриваються нові відділи, серед яких і відділ музичного мистецтва естради. Однак, естрадно-джазове мистецтво почало розвиватися значно раніше на Херсонщині, ще з 60-х років ХХ століття. Не випадково в

музичному культурологічному просторі широко звучать прізвища відомих джазових музикантів, які стали відомими далеко за межами Херсонщини і, навіть України. Серед них – С. Ривкін, В. Шаповаленко, А. Шумейко, О. Замороко, В. Басюк, О. Сагітов, О. Найман, О. Голаковський та ін.

На сьогоднішній день естрадно-джазове мистецтво має великі перспективи розвитку на Херсонщині. Це підтверджується відкриттям різноманітних джазових фестивалів на Херсонщині, створенням різних естрадно-джазових колективів, діяльність яких спрямована на популяризацію естрадно-джазового мистецтва в нашому регіоні.

ВИСНОВКИ

Виходячи з мети та завдань даної магістерської роботи, зробимо висновки.

1. Естрадно-джазове мистецтво є невід'ємною частиною музичної культури взагалі і музичної культури Херсонщини зокрема.

Як культурний феномен джаз є унікальним напрямком, який має історію розвитку більше ніж в сто років. Передумовою його виникнення була глобальна міграція африканських негрів та європейців до Америки, що сприяло, відповідно, інтеграції європейської і американської культур. Саме цей синтез разом з певними соціальними й культурно-художніми факторами сприяли зародженню та розвитку джазу. Витоками джазу є африканські ритми, робітничі пісні (work songs, field hollers), негритянські релігійні пісні (spirituals), негритянські світські пісні (blues), американська народна музика минулих століть, музика менестрелів та вуличних духових оркестрів. Таким чином джаз є культурним феноменом, що виник як унікальний сплав африканських і європейських традицій і має свій арсенал художньо-виражальних прийомів – специфічне інтонування, складна метро-ритміка, імпровізаційність, своєрідна ладо-гармонічна мова.

2. Жанрово-стильові особливості джазу окреслилися в 30-ті роки ХХ століття. Першим важливим кроком в стильовому розвитку джазу став свінг, комплекс виражальних засобів якого пізніше продовжив бібоп. З кінця 40-х років його змінив кул, далі – бугі-вугі, ф'южн, фанк. А наприкінці ХХ – початку ХХІ століття відбувається процес взаємовпливу різних стильових ознак в межах певного жанру.

3. Процес становлення естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині тісно пов'язаний із загальним процесом його розвитку в Україні. Першовідкривачем джазу для українців став В. Парнах, який вперше описав нову музику і встановив кирилічне написання слова jazz. Після чого естрадно-джазове мистецтво почало стрімко розвиватися спочатку у великих культурних центрах, таких як Київ, Харків, Одеса, а пізніше і в провінційних, серед яких і Херсонщина. Тут музичне мистецтво естради почало свій розвиток у 60-ті роки ХХ століття і було пов'язано з діяльністю окремих талановитих музикантів, які самі опановували мистецтво джазу і залучали навколо себе однодумців і молодь. Так виникли перші джазові ансамблі і оркестри на Херсонщині.
4. Одним з перших естрадно-джазових колективів на Херсонщині став дитячий естрадно-джазовий оркестр під керівництвом Семена Ривкіна. Пізніше він перетворився на диксиленд. А поряд з ним сформувалися «дорослі» колективи – студентський біг-бенд та біг-бенд викладачів, керівниками яких були О. Мілютін, А. Шумейко, В. Шаповаленко. Окрім колективів, важливе значення в розвитку естрадно-джазового виконавства набула виконавська діяльність окремих музикантів, які опановували джазове мистецтво. Серед них – Анатолій Шумейко, Віталій Шаповаленко, Віктор Басюк, Олексій Сагітов, Олег Найман, Олег Голдаковський та інші. Багато з них на сьогоднішній день продовжує свою професійну діяльність за межами України.
5. Таким чином наприкінці 90-х років, вже за часів незалежності, виникає необхідність відкриття на базі музичного училища, яке було головним осередком професійної мистецької освіти на той час, відділу «Музичне мистецтво естради». Ініціатором став Віталій Шаповаленко. Тут студенти мають змогу професійно

оволодівати основами джазового мистецтва, опановуючи найскладніший момент імпровізації і манерності виконання.

6. А поява професійної освіти естрадно-джазових музикантів на Херсонщині відкриває великі перспективи подальшого розвитку музичного мистецтва естради в нашому регіоні. Це на сьогоднішній день підтверджується запровадженням різноманітних конкурсів-фестивалів джазової музики, виникненням різного роду музичних колективів, діяльність яких спрямована на популяризацію естрадно-джазового мистецтва на Херсонщині.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабенко, О. В. Деятельность Русского музыкального общества и столичных консерваторий во второй половине XIX века // Молодой ученый. 2015. № 16 (96). С. 348-351. URL: <https://moluch.ru/archive/96/21650/>
2. Барбан Е. С. Джазовые диалоги. СПб. : Композитор, 2006. 304 с.
3. Барбан Е. С. Джазовые опыты СПб : Композитор, 2007. 336 с.
4. Барбан Е. Джазовые портреты. СПб.: Композитор, 2006. 302 с.
5. Баташев А. Советский джаз. Исторический очерк. М. : Музыка, 1972. 174 с.
6. Беличенко С. История становления американского джаза. *США. Канада: экономика, политика, культура*. 2007. No 4. С. 82-91
7. Бержеро Ф. История джаза со времен бопа. М.: АСТ-Астрель, 2003. 160 с.
8. Верменич Ю. Т. Джаз: история, стили, мастера. СПб. : Лань; Планета музыки, 2007. 607 с.
9. Видатні постаті Херсонщини. Період 1917 – 1991 роки. Семен Ізрайлевич Ривкін. веб-сайт. URL: <https://krai.lib.kherson.ua/r2-reopl-2.htm>
10. Власова В. Фольклорні витоки джазу . К.: «Джаз», 2006. No 2. С. 5–6.
11. Гаврись Н. Ми з джазу. Скадовського. веб-сайт. URL: http://artkavun.kherson.ua/ua-mi_z_dzhazu_skadovskogo.htm
12. Генцицька І. Біля витоків вітчизняного джазу. *Музика*. 2005. No 3. С. 28-30.
13. Голдаковський О. Моя професія музика. веб-сайт. URL: <https://www.tpp.ks.ua/khersonshchina-u-personaliyakh/711-goldakovskij-oleg.html>

14. Дванадцятий Всеукраїнський фестиваль джазового мистецтва «Джаз над морем». веб-сайт. URL: <http://www.jazz.skadovsk.net/artic/17.html>
15. Ерохин В. Уинтроп Сарджент и его книга о джазе. Вступительная статья. *Джаз. Генезис. Музыкальный язык. Эстетика*. М., 1987. С. 3-21
16. Железный А. Как Леонид Утесов создал оркестр Теа-джаз. *Джаз*. К., 2006. № 1 (1). С. 28–31
17. Змієвський С. Джаз у контексті високої музики. *Культура і життя*. 2003. С. 8.
18. Иконникова С. «Массовая культура» и молодежь: вымыслы и реальность. М., 1979. 34 с.
19. Казурова А. Джаз в творчестве зарубежных композиторов первой половины XX века. М.: МГИМ им. А.Г. Шнитке, 1998. 72 с.
20. Коверза О. Зародження джазового мистецтва в Америці. *Збірник наукових праць «Мистецтвознавчі записки»*. К., 2009. № 16. С. 64-72.
21. Коверза О. Розвиток джазового мистецтва сорокових років XX століття: стиль «бі-боп». *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв : Щоквартальний науковий журнал*. К.: Міленіум, 2011. № 1'2011. С. 116-120
22. Коверза О. Розвиток джазового мистецтва тридцятих років XX століття (епоха свінгу). *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. К., 2009. Вип. 83. С. 65–77
23. Коверза О. Становлення джазового мистецтва як феномену музичної культури 20-30-х рр. XX століття в Україні. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. 2015. Випуск 14. С. 87-93.

24. Козлов А. Джаз, рок и медные трубы. *Огонёк*. 1990. №29. С. 20-23.
25. Коллиер Дж. Л. Становление джаза. Популярный исторический очерк. М. : Радуга, 1984. 89 с.
26. Конен В. Блюзы и XX век. М.: Музыка, 1981. 81 с.
27. Конен В. Рождение джаза. М.: Сов. композитор, 1984. 312 с.
28. Конен В. Третий пласт: Новые массовые жанры в музыке XX века. М.: Музыка, 1994. 160 с.
29. Кузнецов В. Теория и методика учебно-творческого процесса в любительских эстрадных оркестрах и ансамблях. М., 2000. 246 с.
30. Луначарский А. Неизданные материалы. Литературное наследие М.: Наука, 1971. Т. 82. 668 с.
31. Надолинская Т. Джазовая музыка в современной школе: взгляд в XXI век. *Педагогика искусства – электронный научный журнал*. 5 с. веб-сайт. URL: <http://www.art-education.ru/AE-magazine/archive/pomer-4-2010/nadolinskaya12-12-2010.pdf>
32. Ньютон Ф. Джазовая сцена. Новосибирск: Сибирское университетское издательство, 2007. 224 с.
33. Овчинников Е. История джаза. М.: Музыка, 1994. 240 с.
34. Овчинников Е. Джаз как явление музыкального искусства. М.: 1984. 66 с.
35. Овчинников Е. От классического джаза к свингу. М.: 1989. 115 с.
36. Озеров В. Джаз. США: учеб.-справ. пособие. М.: ГМПИ, 1990. 159 с.
37. Олендарьов В. Джаз на Донеччині: проблеми історії, теорії та практики. *Музичне мистецтво Донбасу*. Донецьк, 2001. С. 69–77.
38. Олендарьов В. Лідер у сучасному джазі (поняття, функції, практика) *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. праць [Постать митця у художньому просторі міста]*. Харків : Вид-во "НТМТ", 2009. Вип.24. С. 387–396.

- 39.Панасье Ю. История подлинного джаза. 2-е изд. Л.: Музыка. 1979. 128 с. URL: <http://mreadz.com/new/index.php?id=244792>
- 40.Полянський В. Стилiстика раннього джазу. К., 2004. 116 с.
- 41.Развитие культуры XX века в России. Музыка. Контрольная работа. веб-сайт. URL: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=4534255>.
- 42.Римский-Корсаков А. Джаз-бэнд в Капелле. *Красная газета*. 1927. 30 апреля. Веч.выпуск.6. с.3-4
- 43.Розвиток музикальних жанрів в Америці та СНГ. Сучасні тенденції розвитку джазу в Україні. Фестивалі, конкурси. Екскурс у минуле. веб-сайт. URL: http://otherreferats.allbest.ru/culture/00028249_1.html7.
- 44.Романюк Л. Синкретизм фольклору і джазу в музичному мистецтві України кінця XX –початку XXI ст. – Івано-Франківськ. 9 с. URL: <http://int-konf.org/konf032015/1027-kandidat-mistectvoznavstva-romanyuk-l-b-sinkretizm-folkloru-dzhazu-v-muzichnomu-mistectv-ukrayini-kncyu-hh-pochatku-hh-st.html>
- 45.Саксофоніст Борис Гаммер веб-сайт. URL: https://www.newsru.co.il/rest/19jan2010/gammer_301.html
- 46.Салонов М. А. Менестрели. Очерки музыкальной культуры Западного Средневековья. М., 1996. 114 с.
- 47.Симоненко В. Лексикон джазу. К.: Муз. Україна, 1981. 111 с.
- 48.Симоненко В. Українська енциклопедія джазу К. : Центрмузінформ, 2004. 230 с.
- 49.Симоненко В. Мелодии джаза. Антология. К.: «Музична Україна». 1984. 319 с.
- 50.Симфонічний оркестр ХДУ. веб-сайт. URL: **Ошибка! Недопустимый объект гиперссылки.**
- 51.Теребун Д. С. Мистецтво джазу у діалогах з європейською музичною традицією. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Київ : Міленіум, 2013. Вип. 24. С. 59–66.

- 52.Теребун Д. Діалог традицій у період формування джазу. *Музикознавчі студії інституту мистецтв Східноукраїнського нац. університету імені Лесі Українки та НМАУ ім. П. І. Чайковського: зб. наук. статей.* Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2013. Вип. 12. С. 133–143.
- 53.Теребун Д. С. Проблеми джазу у мистецтвознавчому дискурсі. *Міжнародний вісник: культурологія, філологія, музикознавство.* Київ: Міленіум, 2017. Вип. II (9). С. 256–262.
- 54.Теребун Д. С. Джазовий фестивальний рух в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Матеріали VI Міжнародної науково-творчої конференції «Культурно-мистецьке середовище: творчість та технології»*, Київ, 8-9 листопада 2012 р. Київ: НАКККіМ, 2012. С. 82–84.
- 55.Теребун Д. С. Вітчизняна школа джазового виконавства: тенденції розвитку. *Культурно-мистецька освіта як складова художнього простору XXI століття: Матеріали міжнародної науково-творчої конф.*, Одеса – Київ – Варшава, 30 квітня 2014 р. Київ : НАКККіМ, 2014. С. 228–230.
- 56.Український джаз виходить з маленьких салонів на велику сцену. веб-сайт. URL: https://news.24tv.ua/ru/ukrainskij_dzhaz_vyhodit_iz_malenkih_klubov_na_bolshuju_scenu_n680983
- 57.Фейертаг В. История джазового исполнительства в России. СПб.: Скифия, 2010 г. 295 с.
- 58.Фейертаг Владимир. Джаз. Энциклопедический справочник. СПб.: Скифия, 2008. 696 с
- 59.Фейертаг В. Джаз. XX век : энциклопед. справ. СПб.: Скифия, 2001. 564 с.63.
- 60.Херсонське музичне училище. Відділ музичне мистецтво естради. веб-сайт. URL: <http://xmy.org.ua/tsiklovi-komisiyi/muzichne-mistetstvo-estradi>

61. Херсонський державний університет. Співробітники кафедри музичного мистецтва. веб-сайт. URL: [http://www.kspu.edu/About/Faculty/FCultureArts/ChairChorus/ Staff.aspx](http://www.kspu.edu/About/Faculty/FCultureArts/ChairChorus/Staff.aspx)
62. Чугунов Ю. Гармония в джазе. М.: Сов. композитор, 1980. 79 с.64.
63. Чугунов Ю. Эволюция гармонического языка джаза. М., 1994. 98 с.65.
64. Шак Ф. Джаз как социокультурный феномен (на примере американской музыки второй половины XX века) автореф. дис. к-та искусствоведения: 17.00.02. Ростов-на-Дону: КГУКИ, 2008 23с. URL: <http://www.dissercat.com/content/dzhaz-kak-sotsiokulturnyi-fenomen-na-primere-amerikanskoi-muzyki-vtoroi-poloviny-xx-veka>
65. Шаповал О. Джазова термінологія в оркестровому класі: прикладний англо-український словник. К. : Київський ін-т музики ім. Р.М. Глієра, 2011. 27 с.
66. Юдін О. Джазові виконавці України: історія XX століття. веб-сайт. URL: <https://ofr.fm/dzhazovi-vikonavtsi-ukrayini-istoriya-hh-stolittya/>
67. Kramarz V. Harmonieanalyse der Rockmusik: Von Folk und Blues zu Rock und New Wave. / V. Kramarz. Schott Music GmbH & Co KG, Mainz. 1984. 212 s.

ДОДАТКИ

Додаток А

Валентин Парнах

ДЖАЗ БАНД — НЕ „ШУМОВОЙ ОРКЕСТР“...

Появление первого в Р. С. Ф. С. Р. джаз-банд в начале этого сезона вызвало к жизни «шумовые оркестры» в Москве. Идея джаз-банд впервые на русском языке формулирована в моей статье в журнале «Вещь» (№ 1—2, изд. «Скифы», Берлин, 1922 г.).

Конкурировать с джаз-бандом, показалось в Москве, может собрание шумов. Соперники двойники, так можно определить, повидимому, взаимоотношения между джаз-бандом и шумовым оркестром.

Незнание А вызвало смещение его с В.

Джаз-банд, очевидно, был понят, так сказать, кустарно. «Да, конечно, это фабричный продукт, но давайте сделаем его по-нашему, по-кустарному!» — На деле:

ДЖАЗ-БАНД.

Оркестр синкоп, прорезаемый диссонансами, строго соблюдающий мелодию, не основанный на фоновизобразительности и голой звукоподражательности. В основе мелодий — негритяцкие и индейские лады, прошедшие сквозь америкапскую жизнь и Европу. Способен исполнять и другие музыки.

Шум, т. е. треск, гротескный писк, возглас скрен — лишь приходящий элемент!

Джаз-банд есть самостоятельный строгий организм, несмотря на все его «переволохи».

Как падающие башни в Пизе, он причудливо сохраняет равновесие, хотя в нем бешено борются дикие элементы. Шумы лишь заполняют мгновенные интервалы между синкопами или акцентируют концы музыкальных фраз. Эйфелева башня построена на строгом вычислении равновесия гидравлических прессов.

Благодаря синкопичному действию ножной педали при барабанах, джаз-банд ощущается, как живой организм, готовый ежеминутно сорваться с места, разразиться, поднимая дыхание слушателей. Выразительность джаз-банд еще подчеркивается намеренной, а бы свзад, однотонностью хода синкоп. Так «белый» голос, при чтении стихов, — несравненно выразительней и эмоциональней сильней всех «декламаций». Так читал Блок, читает Сологуб.

Джаз-банд одновременно чрезвычайно прост и чрезвычайно сложен, как и современная жизнь. Его простота — мелодия. Его сложность — экспрессия и неожиданное уравнивание

ШУМОВОЙ ОРКЕСТР.

Неорганизованный сырой материал. Впервые провозглашен в 1913 г. Мариетта и Руссоло. В 1921 г. новые выступления его в Театре Елисейских Полей в Париже потерпели неудачу, хотя на этот раз была написана специальная мелодия Руссоло.

Является звукописью. Как сырой материал может быть полезным для обработки.

Так юные участники пролеткультского «Перетру» заняты исполнением, пока звукоподражательных номеров, например: «Паровоз». Мелодий для «оркестра шумов» у нас пока нет. Как служебный, подсобный элемент, «оркестр шумов», конечно, способен существовать, например: в театральных постановках. Бойтесь его расхлябанности, как самостоятельного организма!

его частей: отшелкивание асидлофона, диссонансов саксофона, удары барабанных палочек по системе пластинок, дрожь-тенор банджо, резкие обрушивания клавиш пианино и т. д.

Если некоторые элементы джаз-банд и шумового оркестра совпадают, то это потому, что мы ждем и ждаем несмысленных гармоний, и в этой жажде создаем эти оркестры.

Конечно, несмысленное становится впоследствии докучным. «Я речи прежние докучливо звенят» (Сологуб).

Но в эти годы джаз-банд является паллиативом, способным хоть отчасти утолить жажду несмысленных музык.

ВАЛЕНТИН ПАРНАХ.

Додаток Б

1930-2012
Семен Ривкін
*музикант, заслужений працівник культури України,
 Почесний громадянин міста Херсона*

Діксіленд з музикантів оркестру «Дніпро» (1962 р.): Вадим Рязанцев (ф-но), Юрій Сілкін (контрабас), Юрій Петін (барабани), Станіслав Колесник (банджо), Анатолій Самітов (труба), Ігор Петренко (кларнет), Іван Єфремов (тромбон). Фото з приватного архіву Юхима Маркова.

Додаток В

Я.В.Дюмін

*Будинок пана Білика на вул. Суворова, 2
(зараз будівля ЗОСШ № 16).*

зиторів і тѣмъ воспитувати его въ музыкальнѣмъ отношеніи, Дирекція устранивала общедоступные музыкальные вечера съ платой на все мѣста по 10 коп. Въ истекшемъ году Обществомъ было устроено 2 симфоническихъ, 2 квартетныхъ, 3 камерныхъ собраній, 3 общедоступныхъ музыкальныхъ вечера, изъ которыхъ 1 въ память М. И. Глинки, и 1 музыкальный вечеръ въ пользу недостаточныхъ учащихся въ Музыкальныхъ Классахъ; 1-мъ симфоническимъ концертомъ управлялъ Директоръ Музыкальныхъ Классовъ Я. В. Дюмиць, для управления 2-мъ симфоническимъ концертомъ былъ приглашенъ композиторъ С. В. Юферовъ.

Въ концертахъ, устраниваемыхъ Обществомъ, принимали участіе: Директоръ Музыкальныхъ Классовъ Я. В. Дюмиць, преподаватели: Г-жа Мюллеръ, Г. Г. С. Каржинеровъ, К. М. Мюллеръ, А. І. Пеллегрини, С. Н. Федоровичъ, П. А. Харламовъ, а также и другіе мѣстные музыкальныя силы, участвовавшіе безвозмездно: В. Д. Сербиновъ, выступавшій въ качествѣ солиста во 2-мъ симфоническомъ собраніи и исполнявшій партію 2-й скрипки во всѣхъ квартетныхъ и камерныхъ собраніяхъ, С. С. Герцманъ, З. С. Герцманъ, Т. В. Баумгольдъ, А. И. Герберъ, А. М. Грабенко, А. В. Никулинъ, Р. А. Солнцевскій, С. В. Юферовъ.

Въ отчетномъ году поступили пожертванія: 1) деньгами: а) отъ В. Д. Сербинова (въ счетъ обѣщанныхъ къ пожертванію на духовые инструменты и ноты 600 руб.)—424 р. 70 к., б) отъ преподавателей Музыкальныхъ Классовъ М. А. Мюллеръ, А. І. Пеллегрини и С. Н. Федоровича, полученная за участіе половина чистаго сбора съ музыкальнаго вечера, устроеннаго Херсонскимъ Городскимъ Собраніемъ 18 Декабря 1905 г., и назначенная ими въ пользу недостаточныхъ учащихся,—22 руб. и в) отъ М. С. Тропиной въ пользу недостаточныхъ учащихся—15 руб., 2) нотами—отъ Ф. С. Воскобойникова и П. А. Крижаповскаго, 3) нотами, инструментами и вещами—отъ А. К. Нарамопова.

Дирекція приноситъ свою глубокую благодарность, какъ жертвователямъ, такъ и лицамъ, принимавшимъ безвозмездное участіе въ концертахъ Общества.

Программа всѣхъ вечеровъ, устроенныхъ Обществомъ, при семь приложенъ.

Достигнутые въ первомъ году благоприятные результаты, даютъ основанія вѣрить въ дальнѣйшій успѣхъ дѣла. Хотя первый отчетный годъ и закончился съ дефицитомъ по Музыкальнымъ Классамъ въ 3796 р. 68 к., по это объясняется, главнымъ образомъ, тѣмъ, что Дирекція, желая поставить дѣло музыкальнаго образованія въ самомъ же началѣ какъ можно лучше, пригласила семь преподавателей съ высшимъ музыкальнымъ образованіемъ, затративъ на это довольно большія средства. Значительное количество учащихся, замѣтно увеличивающіяся симпатіи мѣстнаго общества и періодической печати, и появляющійся интересъ къ музыкальнымъ собраніямъ Отдѣленія, вселяютъ твердую надежду въ прогрессивное развитіе успѣшно начатаго дѣла. Дирекція, будучи увѣрена, что въ солидности веденія дѣла находится залогъ его успѣха, сдѣлаетъ все отъ нея зависящее, чтобы еще болѣе улучшить его постановку; вмѣстѣ съ тѣмъ она надѣется, что, какъ мѣстное общество, такъ и различныя общественныя учрежденія, съ своей стороны, придутъ ей на помощь при разрѣшеніи просвѣтительныхъ задачъ, путемъ посильныхъ пожертвованій и субсидій, тѣмъ болѣе, что въ ближайшемъ времени рѣшено возбудить ходатайство передъ Главной Дирекціей о преобразованіи Музыкальныхъ Классовъ въ Музыкальное Училище съ 4-мя общеобразовательными классами, въ чемъ является для мѣстнаго общества громадная потребность.

Звіт музичного товариства

ОТЧЕТЪ

Херсонскаго Отдѣленія

ИМПЕРАТОРСКАГО

Русскаго Музыкальнаго Общества

за 1908—1909 годъ.

Отдѣленіе Общества въ отчетномъ году (четвертый годъ со времени учрежденія Отдѣленія) состояло изъ 43 дѣйствительныхъ членовъ и 9 членовъ-посѣтителей.

1 Сентября состоялось открытіе преобразованнаго постановленіемъ Главной Дирекціи И. Р. М. О. (въ засѣданіи 11 Мая 1908 года) Музыкальнаго Училища. Въ этотъ день, послѣ торжественнаго молебствія, Дирекціей были посланы телеграммы съ выраженіемъ чувствъ радости и глубокой благодарности по случаю состоявшагося преобразования Музыкальныхъ Классовъ въ Училище на имя Августѣйшихъ Предсѣдателя и Вице-Предсѣдателя ИМПЕРАТОРСКАГО Русскаго Музыкальнаго Общества ИХЪ ИМПЕРАТОРСКИХЪ ВЫСОЧЕСТВЪ Великой Княгини Александры Іосифовны и Великаго Князя Константина Константиновича. Также были посланы телеграммы—Замѣстителю Августѣйшаго Вице-Предсѣдателя И. Р. М. О. Князю Александру Дмитриевичу Оболенскому и члену-уполномоченному Херсонскаго Отдѣленія въ Главной Дирекціи А. И. Гербель.

3 Сентября Предсѣдателемъ Херсонскаго Отдѣленія, камеръ-юнкеромъ ВЫСОЧАЙШАГО Двора Ф. А. Бантышемъ получены были отвѣтныя телеграммы слѣдующаго содержанія:

- 1) „Великая Княгиня Александра Іосифовна и В. К. Кон-

Звіт про відкриття музичного училища

ДОДАТОК Г

О.І. Моїсенко та його оркестр

Біг-бенд під керівництвом О.І.Моїсенка

А.І. Шумейко та біг – бенд ХМУ, 2007 рік.

«Не смотри на то, что за последние 10 лет нашу страну всасчески лихорадило: то кризис в экономике, то кризис в головах, у нас на протяжении всего этого периода было всё очень стабильно — на проведение фестиваля мы как не получали так и не получили бюджетного финансирования»

Владимир Бейко

Теплое море, ласковое солнце, улыбки старых, хорошо знакомых друзей — именно в такой атмосфере прошел десятый, юбилейный фестиваль в Скадовске «JAZZ над морем 2010». На гостеприимной сцене скадовского Дворца культуры два вечера подряд царствовали джаз и молодость. Подарком к юбилею со стороны участников стало праздничное настроение, представление джаза в полном разнообразии направлений, жанров и составов — начиная от сольных исполнений стандартов, диксиленда и заканчивая выступлениями биг-бэндов. Составы ансамблей были классическими, как трио Ивана Данилыча с юной джазовой звездочкой — вокалисткой Надеждой Белогуровой (г. Кривой Рог) и

необычными, как джаз-ансамбль с а к с о ф о н и с т а Назара Вачевского (киевский институт им. Р. М. Глиэра), состав которого насчитывал восемь равноправных солистов. Впервые дебютировал киевский «Little Band Akademia» муз. руководитель Ирина Басюк, худ. руководитель, заслуженный деятель искусств Украины Виктор Басюк. Феерич-

Биг-бэнд «Сурма» (Скадовск)

ное выступление продемонстрировал диксиленд Херсонского Дворца детского и юношеского творчества под руководством Семена Рывкина.

Открытием фестиваля стало выступление биг-бэнда школы искусств №1 г. Херсона, руководители Дмитрий Жмак и Александр Кузьменко. Они исполнили так полюбившуюся прошлогоднюю композицию

Биг-бэнд школы искусств №1 г. Херсона

ДОДАТОК Д

Відеозаписи:

1. С.Терент'єв. Джаз на фортепіано.
2. Ю.Кузнєцов Варіації
3. О.Любченко Блюз
4. Е.Ізмайлов (гітара)
5. С.Ривкін – батько херсонського джазу
6. Джаз-бенд під кер. В.Шаповаленка
7. Дитячий біг-бенд під кер. В.Басюка